

Magyar-Lengyel Barátság Isaszegen

Elhangzott 2008. április 5-én, az isaszegi református templomban rendezett ünnepségen.

Kedves Wesolowski Korinna Elnök Asszony!
Nagytiszteletű Bajusz Árpád Lelkész Úr! Tisztelt Polgármester Úr! Kedves Vendégek! Hölgyeim és Uraim!

A Magyar Köztársaság Országgyűlése figyelemmel a magyar és a lengyel történelem közös vonásaira, a két nép sok évszázados szoros barátságára - 17/2007. (III. 14.) OGY számú határozatában - elhatározta, hogy március 23-át a Magyar-Lengyel Barátság Napjává nyilvánítja.

A Magyar Országgyűlés egyúttal üdvözölte a Lengyel Fél szándékát, miszerint a Lengyel Köztársaság Nemzetgyűlése, azaz a Szejm és a Szenátus március 23-át a Lengyel-Magyar Barátság Napjává nyilvánítja annak érdekében, hogy országainkban ezt a napot közösen ünnepelhessek meg, tovább mélyítve és megerősítve a két nép együttműködését. Ebből az alkalomból a magyar és lengyel intézmények közös szervezésében megrendezett „Lengyel Hét” védnökségét a lengyel és a magyar köztársasági elnök vállalta.

Március 25-én, a magyar-lengyel barátság hetének megnyitására hazánkba érkezett a lengyel köztársasági elnök és találkozott a három legfőbb magyar közjogi méltósággal.

A Hadtörténeti Múzeumban Lech Kaczyński lengyel és Sólyom László magyar köztársasági elnök nyitotta meg „A Mi szabadságunkért és a Tiétekért” című kiállítást, amely a lengyel katonák részvételét mutatta be az 1848/49-es magyar szabadságharcban. A kiállítás megnyitásának napján tudományos konferenciát is rendeztek, amelyen többek között - az Isaszegen is jól ismert és nagyra becsült - Katona Tamás, Hermann Róbert és Kovács István tartott előadást.

A Petőfi Irodalmi Múzeum dísztermében „Két nemzet van egyesülve bennünk” címmel lengyel-magyar irodalmi estet rendeztek. A Budavári Palotában, az Országos Széchényi Könyvtárban a lengyel hét rendezvényeinek keretében a Czeszochowai Szűz Mária kegykép történetéről nyílt kiállítás.

Március 14-én ünnepelte fennállásának 50. évfordulóját a „Bem József Magyarországi Lengyel Kulturális Egyesület”. Az Egyesület működésének 50 éves tevékenységét bemutató kiállítás tablói isaszegi ismerősöket is láthatunk, és kiállították az 1976. január hó 14-én, Wysocki tábornok Nemzeti Múzeum kertjében felállítandó mellszobra ügyében készített javaslatunkat is, melyet Isaszeg nevében Proksza Pálné és Szathmáry Zoltán írt alá.

Győrben a város vezetői és a helyi lengyel kisebbség képviselői megkoszorúzták a lengyel-magyar barátság emlékművét. A Pécsi Tudományegyetemen Petneki Áron

professzor, a neves polonista tartott előadást „Őszintén az őszinte barátságról” címmel.

A ceglédi Kossuth Múzeumban „Mindvégig veletek voltunk ...” címmel kiállítás nyílt az 1848-49-es szabadságharc lengyel résztvevőiről. Budapesten és Debrecenben lengyel Turisztikai Napokat rendeztek, sőt a Magyar-Lengyel Barátság Napja alkalmából Debrecenben megtartották a lengyelországi és magyarországi testvértelepülések polgármestereinek találkozóját, valamint a Kossuth Lajos Tudományegyetemen „Magyarok és lengyelek az 1848/49-es szabadságharcban” címmel kiállítás is nyílt.

A Duna Televízióban lengyel, vagy lengyel vonatkozású filmekkel ünnepelték a lengyel-magyar barátság hetét. Dokumentumfilmet láthattunk a lengyel légióról, láthattuk a "Magyar emlékek Krakkóban" című filmet, valamint Jan Laskowski: Cybulski útja c. dokumentumfilmjét. Levetítették a híres lengyel filmrendező Andrzej Wajda: Menyegző, Vasember, valamint Hamu és Gyémánt című halhatatlan alkotásait, és Roman Polański: A zongorista című játékfilmjét.

A Magyar -lengyel barátság napja, illetve a Lengyel Hét rendezvényeit II. János Pál pápa emlékművének avatása zárta Rákoshelyen a Szent Teréz plébánia templomban, amelyen Erdő Péter bíboros, prímás, Esztergom-budapesti érsek és Joanna Stempińska asszony, a Lengyel Köztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete tartott szoboravatató beszédet.

Felsorolásom nem teljes, azonban valóban boldogok lehetünk, hiszen ez a márciusi magyar-lengyel program igazán lenyűgöző volt, méltó volt hozzánk magyarokhoz és lengyelekhez, méltó volt ezeréves kapcsolatainkhoz.

Az 1848/49-es szabadságharc kitörésének 160. évfordulójára rendezett ünnepségek szónokai és programjai a magyar honvédsereg és a lengyel légió dicsőségét hirdették.

Ezek a mostani magyar-lengyel rendezvények mintha valóra váltanának a *Magyar-lengyel himnusz* gondolatait:

*„Testvér a testvért segíti mindenképp,
Egy szív s lélek volt mindig ez a két nép.
Zordon viharban, derűs napsugárban,
Örömben, bajban, szíve együtt dobban.
Egy az imája: a szabad hazája!”*

Tisztelt Hallgatóim! Én most itt Isaszegen, a Magyar Szabadságtörekvések Emléktemplomában az isaszegi csata 159. évfordulójának előestéjén a magyar honvédsereg és a lengyel légió dicsősége mellett elsősorban az isaszegi emberek dicsőségéről szeretnék szólni, az isaszegi embereket szeretném méltatni.

Talán még sokan emlékeznek arra a feliratra, amelyet a Falumúzeum régi épületében a régi kiállításon olvashattunk Szathmáry Zoltántól. Most hadd idézzem ezt, az isaszegi

emberekről szóló, mély gondolatokat tartalmazó epigrammát:

„Isaszeg népe, hűséges, robotos, szorgalmas igásként sanyargatott, véres viharok ősi őrt állója, - de jobb jövődjével adósok maradtak urai és a múlt!”

Isaszegen valóban mindig hazájukat szerető, hűséges, dolgozó, szorgalmas emberek éltek. A Múzeumban is sok tárgyi emléket láthatjuk ennek, de gondoljanak csak azokra az isaszegi nemzetőrökre és honvédekre, akik maguk is részt vettek az isaszegi csatában és dicsőséges névsoruk ott olvasható a Múzeumban, leszármazottaik pedig köztünk élnek és dolgoznak.

Az isaszegi emberek mindig büszkék voltak helytörténetükre, élenjártak a hagyományok ápolásában, a történelmi emlékek gyűjtésében. Amikor általános iskolás diákként, nyaranta az isaszegi erdészetnél dolgoztam, izgalmas történeteket meséltek isaszegi társaim az Öregtemplomról, a Katona-pallagról, a honvédsirokról, a Szobor-hegyről, és a Falumúzeumról. Tőlük tanultam meg: ha valami érdekeset találunk a határban, akkor azt be kell vinni a Múzeumba.

A Múzeum alapításának gondolata a 32 éves korában elhunyt isaszegi tanítótól, Marcsányi Istvántól, származik. A gondolat megvalósítása pedig az isaszegi „triász”, Szentiványi Gyula, dr. Barabás Géza és Szathmáry Zoltán nevéhez fűződik.

Az isaszegi történelmi emlékek ápolása szempontjából is nagy jelentőségű az 1949-ben felépült református templom, a Magyar Szabadságtörekvések Emléktemploma. A templom építése felett Tildy Zoltán volt református püspök, akkori köztársasági elnök és a II. Világháború utáni koalíciós kormány tagjai vállaltak védnökséget, s a magyar állam is támogatást adott a templom felépítéséhez. Közben jött a fordulat éve, de az isaszegi református gyülekezet, ha nem is az eredeti elképzelések szerint, de felépítette a templomát. A református gyülekezet lelkipásztorai, a tragikus balesetben elhunyt Szikszai János, vagy a jelenlegi lelkész Bajusz Árpád a templom emlékeinek lelki őreiként nagy szeretettel ápolták és ápolják a templom magyar és lengyel relikviáit.

A lengyel kapcsolatok szempontjából döntő fordulatot hozott az 1972-ben rendezett, Isaszeg lakosságát megmozgató „Magyar-lengyel Történelmi Napok” ünnepség. Tadeusz Hanuszek, akkori lengyel nagykövetet, Andrzej Sochacki, a Lengyel Kultúra igazgatója, valamint Domszky Pál segítségével ekkor avattuk fel a Varsóból érkezett lengyel emléktáblákat és a Katona-pallagon pedig, - György Attila plébános segítségével - az Ismeretlen lengyel kapitány sírját.

Az Isaszegi Múzeumbarátok Köre megalakulásától kezdve segítette a Falumúzeum munkáját. A Múzeumbarátok Köre helytörténeti és kulturális kérdésekben megkerülhetetlen egyesülete lett Isaszegnek. Elnökei, elnökségi tagjai, aktivistái, közreműködtek és

közreműködnek a helytörténeti emlékek ápolásában. Lelkes lokálpatrióták, akik társadalmi munkában, önzetlenül szolgálják Isaszegét. Úgy gondoljuk, hogy az isaszegi emberek és a Múzeumbarátok Köre több évtizedes munkájának méltó elismerése volt - Isaszeg Nagyközség Önkormányzati Képviselő-testülete javaslatára – a 2007-ben elnyert, rangos Kós Károly-díj.

Az adományozó okirat indokolása szerint: „Az Isaszegi Múzeumbarátok Köre közel negyven éve folyamatosan működő egyesület, kezdeményező és példamutató szerepet tölt be a Község társadalmi életében. Tevékenysége magába foglalja a települési értékvédelemtől a történelmi hagyományok – és ezzel összefüggő magyar-lengyel kapcsolatok – ápolásán át a közösségi élet és önkéntes társadalmi munka szervezését”. A Múzeumbarátok Körének tagjai valóban féltő gonddal ápolják Isaszeg hagyományait, történelmi emlékeit. Isaszeg vezetőire és lakóira is érvényes Kőlcsey Ferenc: "Huszt" című verséből kölcsönzött idézet:

„Messze jövőddel komolyan vess össze jelenkort;

Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!”

Talán a jövőddé mégsem lesz adósa Isaszeg népének. A hűség, a szorgalom, a szenvedés, és az őrt álló hazaszeretet mégis meghozza megérdemelt gyümölcsét Isaszeg népe számára.

Kedves Isaszegiek! Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Jó érzés évről-évre részt venni az isaszegi Történelmi Napok rendezvényein, romantikus hangulata van a Szent-György-pusztai fáklyás felvonulásnak, felemelő érzés harangzúgás mellett - a hagyományőrző magyar honvédekkel és a lengyel légiósokkal - felvonulni a Szobor-hegyre. Csodálatos, hogy Isaszegen minden évben megnyerjük az osztrákok elleni csatát. Megható érzés jelen lenni a Szobor-hegyen a koszorúzáskor. Isaszegen büszkék lehetünk magyarságunkra, érezhetjük mit jelent a „nemes magyar nemzet” tagjának lenni.

Kedves Isaszegiek! Én hiszek Isaszeg dicsőségében, hiszek a hűséges, szorgalmas, őrt álló isaszegi nép jobb jövődjében és abban is, hogy amivel egykor adósa maradt a múlt, most Isten segítségével megadja a Jövő!

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

*Dr. Dürr Sándor
az Isaszegi Múzeumbarátok Köre
elnökségének tagja*